

РОЛЬ ТА МІСЦЕ TRASH-НАПРЯМУ У ДИЗАЙНІ

Анотація: Охарактеризовано роль треш дизайну у створенні об'єктів дизайну та формоутворення середовища із застосуванням даного напрямку.

Виявлено вплив Trash-дизайну на такі сфери учасного дизайну як: портретне мистецтво, дизайн одягу, інтер'єрне середовище а також можливість використання у повсякденному житті. Сформульовані перспективи подальших досліджень повторного використання та вторинної переробки сировини.

Ключові слова: треш дизайн, редизайн, треш-кутюр, trashion, арт-об'єкт.

Актуальність проблеми. Екологічна криза та проблема утилізації продуктів життєдіяльності – одна з найбільш нагальних на сьогоднішній день. І не тільки з причини недостатнього забезпечення переробки відходів, а й через певну безвідповідальність людей. Дизайнери заявляють про проблеми нерационального використання сировини і проблеми утилізації відходів, необхідність використання безвідходних технологій.

«Сміттевий» дизайн або його ще називають Trash-дизайн – один з напрямків, в якому, на рівні з вимогами краси, зручності та ціни, особлива увага приділяється використанню вторинних ресурсів.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У США та Європі треш дизайн представляють на виставках: «Рік дизайну» у Фінляндії, на тижнях моди та у fashion-шоу, таких як Eco Chic Fashion Show в Джакарті та на виставці «Сміттева мода: проектування без відходів» у Лондонському Музеї Науки, де представлена проблема покращення екологічної ситуації, пов'язаної із забрудненням планети непотрібними речами та одягом. Для створення колекцій одягу дизайнери використовують виключно сировину з непотрібних речей та промислових відходів. Окремі дизайнери, такі як Енді Уорохол, Пако Рабанн, Івано Витали, створюють свої твори з такої ж сировини. На цих колекціях вони, представляють ексклюзивний одяг, який вже давно став новою течією в дизайні одягу, яка називається trashion [2].

Найбільш відомим дизайнером, який працює в цій сфері став Maison Martin Margiela, саме його творчість іноді називають «редизайном», за його схильність препарувати речі, так що вони виглядають ззовні наче вивернуті із середин (рис. 3).

На сьогодні окремі науковці та дизайнери цікавляться «сміттєвим» дизайном. Проте на жаль в основному це представлено на виставках та в експериментальному дизайні в одиничних екземплярах, але мало хто з них досліджував застосування його при проектуванні або виготовленні елементів інтер'єру.

Коротко представлено аналіз тенденцій Trash-дизайну авторами О.П.Олійник, Л.Р.Гнатюк, В.Г.Чернявським [4].

Формулювання цілей статті. Виявити роль та місце Trash-дизайну та його вплив на такі сфери сучасного дизайну як: портретне мистецтво, дизайн одягу, інтер'єрне середовище, можливість використання у повсякденному житті.

Основна частина. Досліджуючи дизайн, а зокрема це більше стосується напряму екодизайну, необхідно виділити особливу його функцію - застосування вторинних ресурсів для створення предметів інтер'єру, тобто «сміттєвий» дизайн.

Головна ідея цього напряму, давши сміттю друге народження, позбавити природу і людей від необхідності його утилізації (перевозити, заривати, спалювати або переробляти).

З практичної точки зору, «сміттєвий» дизайн – це спроба заощадити кошти і природні ресурси. Однак ця спроба на сьогодні вже стала модним трендом. У всьому світі вже давно усвідомили користь такої альтернативної переробки відходів, оскільки вони піднялися до рівня арт-об'єктів.

На виставці «Рік дизайну» у Фінляндії, дизайнери з фірми Dodo Oy представивши використання вторинної сировини, дали друге життя речам, які давно повинні бути на звалищі (речі та предмети зібрано на звалищах, або куплено на блошиних ринках). Створили вітальню, де настільна лампа зроблена з консервної банки, а книжкова шафа з дерев'яних піддонів, хутряна накидка,

куплена на ярмарку за пару євро – покриває стільницю. Хенрік Енбом вважає, що основна ідея – показати людству, що нескінченне споживання не зробить нас щасливим, і що природні ресурси можуть бути використані більш розумно.

Також треш застосовується в портретному мистецтві, наприклад, американський художник Зак Фріман (Zac Freeman), створює детально опрацьовані зображення, які ніяк не назвеш низькопробними: але, якщо придивитися, стане ясно, що вони, подібно мозаїці, зібрані з самого справжнього "трешу" – повсякденного побутового непотребу (рис. 1).

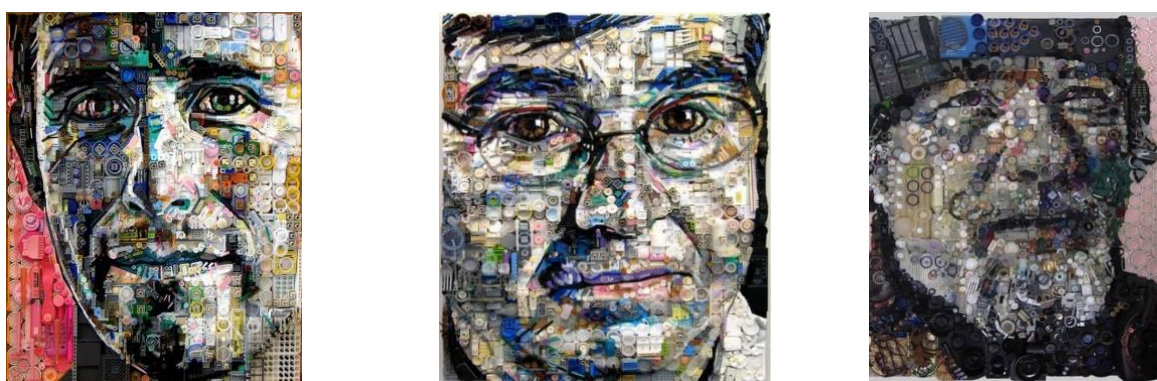

Рис. 1. Зображення зібрані "трешу", Зак Фріман

За деякими даними лише у Великобританії щорічно на звалище потрапляє близько 1,5 мільйону тонн одягу, саме через це творці високої моди, які занепокоєні такою ситуацією направили свою творчу діяльність на створення такої сфери в дизайні одягу як треш-кутюр або trashion – мода, у якій для створення одягу використовуються промислові відходи. У світі моди існують такі відомі колекції «Гринпис», які представляють одяг з пластикових пляшок, поліетиленових пакетів, пробок із-під пляшок. Про не аби яку цікавість до можливостей «смітцевого дизайну» свідчить поява колекціях відомих кутюр'є з таких нетрадиційних матеріалів як, старі газети, упаковки з порошку, поліетиленові пакети або залишки текстилю [1].

Можна визначити, що в дизайнерській діяльності вперше стиль trashion був представлений на подіумі у 60-х роках відомим в той час дизайнером Пако Рабанном, і це були перші прояви екологічної моди. Він представив авторські

сукні, зроблені з паперу, які стають символом треш-кутюр. А світове визнання він здобув завдяки своєму фірмовому стилю – сукні виготовлені з металічних деталей. Отже, характеризуючи моду 60-х років, можна сказати, що вже тоді люди почали перейматися екологічною ситуацією, що видно з роботи відомих дизайнерів, для яких було характерне використання вторинних відходів у своїй творчій діяльності.

Значну роль у становленні стилю trashion відіграв італійський дизайнер Івано Віталі, який і досі працює у цій сфері. Його колекція еко-одягу - повністю створена з перероблених газет і журналів, які дизайнер нарізає довгими стрічками і скручує у величезні клубки без застосування клею, фарби або силікону. Отриману «пряжу» дизайнер зшиває за допомогою голок і гачків з дерева, також він абсолютно не використовує барвників. Замість цього майстер старанно підбирає схожі за кольором сторінки [2], (рис. 2).

Також можна відзначити таких відомих творців моди як Жан Поль Готьє, свою саме його колекція «Хай-тек», завдяки якій увійшов до числа визначних авангардистів французької моди. «Хай-тек» означає високі технології, а Готьє показав моделі в дусі «сміттєвого дизайну» з використанням електронних плат і консервних банок з-під корму для тварин.

Проте, найбільш відомим дизайнером, який працює в цьому напрямі став Maison Martin Margiela, його творчість іноді називають «редизайном», за його схильність препарувати речі, так що вони виглядають ззовні наче вивернуті із середини. Його найбільш відомі моделі одягу зроблені з інших речей, наприклад, сукня із сміттєвих пакетів, топ із рукавичок або жакет з розбитих керамічних тарілок, куртки із сумок, рукавичок, ременів і пластикових етикеток

Рис. 2. Пряжа із газет італійського дизайнера Івано Віталі

(рис. 3). Такі ексклюзивні моделі виготовляються в одиничних екземплярах, і коштують по кілька тисяч євро, часто потрапляючи до музейних колекцій [2].

Рис. 3. Топ із рукавичок , жилети з капелюхів і розбитих тарілок

Також, можна відзначити, що треш дизайн є досить популярним і в інтер'єрному середовищі. Архітектор Зане Тетері і дизайнер Еліна Тетері, з бюро Open Architektura un Dizains, спроектували на поверсі бізнес - центру в Ризі офіс міжнародного рекламного агентства McCann Erickson – Riga, з використанням матеріалів вторинної переробки. Завданням дизайнерів було розробити малобюджетний проект, який одночасно був би екологічним та мав би цікаве стилістичне рішення.

У проекті обіграна ідея імітації вуличного простору в інтер'єрі. Різні частини офісу являють собою вільно стоячі блоки-будинки, між якими прокладені проходи-вулиці. В оформленні інтер'єрів використовувалися вдруге перероблена сировина й економічні матеріали, а стіни і столи в приміщеннях оброблені лісоматеріалами, що залишилися від інших офісних та приватних проектів (рис. 4). Головною ідеєю рісайклингу в інтер'єрі є стійка адміністратора, яка складається з електроприладів і предметів побуту, що вже давно мали біти на звалищі [3].

Рис. 4. Офіс міжнародного рекламного агентства McCann Erickson – Riga,

Висновки. Сфера застосування Trash-дизайну надзвичайно широка: від окремих елементів промдизайну до формоутворення середовища та дизайну одягу, при використанні вторинної сировини у формоутворенні середовища та виготовленні арт-об'єктів.

Виявлено, що завданням треш-дизайну є використання сміття і непотрібних предметів, тобто вторинної сировини, пошук нових ідей та оновлений погляд на звички споживачів. Предмети і концепції можуть бути частиною серійного виробництва, унікальними предметами або проміжним варіантом, головне - щоб вони були виготовлені з попередньо вживаних матеріалів.

Використання Trash-дизайну позбавить необхідності утилізації вторинної сировини, тим самим принесе економічний ефект.

Перспективи подальших досліджень. Дослідження особливостей формотворення об'єктів треш дизайну. Використання замкнутих еко-циклів, які передбачають повторне використання та вторинну переробку сировини, що є вирішенням проблеми забруднення навколишнього середовища. Налагодження серійного виробництва елементів дизайну повсякденного використання.

Література

1. Гусейнов Г. М. Композиция костюма: учеб. пособие для студ. высш. учеб. заведений / Г. М. Гусейнов, В. В. Ермилова, Д. Ю. Ермилова и др. М.: Издательский центр «Академия», 2003. 432 с.
2. Дизайн интерьера, промышленный дизайн, графический дизайн и другие дизайнерские решения. [Истоки «трэш кутюр» в коллекциях Ивано Витали \(Ivano Vitali\)](#) [Электронный ресурс] – Режим доступа: Novate.ru. 2012. URL: <http://www.novate.ru/blogs/160112/19847> . – дата доступа 09.02.2014. – загл. с экрана.
3. Архилента. Открытый дизайн и архитектура. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <http://www.archilenta.ru/?act=2&tgid=1295>. – дата доступа 10.02.2014. – заглавие с экрана.
4. Олійник О. П. Основи дизайну інтер'єру: навч. посіб. / О. П. Олійник, Л. Р. Гнатюк, В. Г. Чернявський – К.: НАУ, 2011. – 228с.

Аннотация

Гнатюк Л. Г., Царик А. А. Роль и место trash-дизайна. Охарактеризована роль трэш дизайна в создании объектов дизайна и формообразования среды с применением данного направления. Выявлено влияние Trash-дизайна на такие сферы современного дизайна как: портретное искусство, дизайн одежды, интерьерное среду а также возможность использования в повседневной жизни. Сформулированы перспективы дальнейших исследований повторного использования и вторичной переработки сырья.

Ключевые слова: трэш-дизайн, редизайн, трэш-кутюр, trashion, арт-объект.

Abstract

Gnatiuk L.R., Tsarik O. A The role and place trash-design Characteristic of the role of design in creating trash facilities design and shaping of the environment with the use of direction. Trash-The influence of design on the following areas of modern design as portraiture, fashion design, interior yerne environment and the ability to use in everyday life. Formulated recommendations for further research reuse and recycling of materials.

Keywords: trash design, redesign, trash-couture, trashion, art object.